

Nieuwsbrief 15

Maart 2013

Maandag 25 maart 2013

Job Weststrate

De rol van het Arctisch en sub-Arctisch gebied in de handel van middeleeuwse Europa

Het is overdreven te stellen dat het Noordpoolgebied een grote impact heeft gehad op de commerciële structuren van Europa in de middeleeuwen. Tot aan het einde van de middeleeuwen was het Arctisch gebied nauwelijks in kaart gebracht. Op Groenland begaven enkele van Noorse migranten afstammende kolonisten zich vanaf de late tiende eeuw geregeld op jacht in gebieden boven de Poolcirkel. Tevens is het waarschijnlijk dat een aantal Noren en Russen met een klein militair gevolg zich waagden in het gebied rond de Noordkaap en de Witte Zee. Hun belangrijkste doel was daarbij het verkrijgen van die paar waardevolle producten die het Poolgebied opleverde, zoals walrustanden, bont, pelzen en huiden, spek en traan, en eiderdons – hetzij via reguliere handel, hetzij afgedwongen als tribuut van de nomadische volkeren uit het uiterste noorden van het huidige Scandinavië en Finland en het noordwesten van wat nu Rusland is.

Deze typische Poolproducten circuleerden gedurende de gehele middeleeuwen in het middeleeuwse handelscircuit: bont en pelzen uit het Arctisch gebied werden tot in Venetië en het Midden-Oosten verkocht. Vanaf de late twaalfde eeuw komt de aanvoer van de noordelijke luxegoederen meer en meer in handen van Duitstalige kooplieden uit het zuidelijke en oostelijke Baltische gebied, en steeds vaker met bulkhandel in goederen uit het sub-Arctisch gebied, als graan, haring, stokvis en hout. De Hanze, het samenwerkingsverband tussen deze kooplieden, zou de handel in Noord-Europa tussen de 13^e en 16^e eeuw sterk domineren. In deze lezing zal worden geschetst op welke manieren de Hanze het Arctisch en sub-Arctisch gebied heeft geïntegreerd in de Europese economie van de late middeleeuwen..

Wanneer 25 maart 2013

Hoe laat 19.30 uur

Waar Arctisch Centrum, Aweg 30 (ingang Herman Colleniusstraat)

Toegang € 2,- , inclusief koffie en thee, studenten € 1,-

Programma maart-juni 2013

Maandag 11 maart 2013, 13:00 uur

Daniel Chartier: North, Arctic, Winter: Proposals for Research on the Cold World.

On circumpolar cultural nordicity and winterity: the case of Québec and Inuit Nunavik culture

Voor meer informatie: <http://www.rug.nl/research/arctisch-centrum/news/lecture-daniel-chartier>

Waar Academiegebouw, zaal A9. Toegang gratis.

Maandag 29 april 2013

Ronald Visser: Onderzoek op Antarctica: een kijkje achter de schermen

Wat komt er allemaal kijken als je onderzoek gaat doen op Antarctica? Ronald vertelt naar aanleiding van zijn deelname aan het Nederlandse onderzoek op de Britse basis Rothera.

Dinsdag 28 mei 2013

Afscheidssymposium Louwrens Hacquebord. Zie de [symposiumwebsite](#).

Maandag 3 juni 2013

Lezing door Miranda Cornelisse over de invloed van toerisme op de Sami-samenleving in Finland.

Literatuur

LASHIPA. History of Large Scale Resource Exploitation in Polar Areas.

Dit rijk gekleurde boek bevat documenten die gepresenteerd zijn bij de laatste LASHIPA workshop in Sint-Petersburg, Rusland 2-4 november 2009. De workshop werd georganiseerd om het NWO-bilaterale project LASHIPA Rusland-Nederland af te ronden en de mogelijke toekomstige samenwerking tussen de deelnemers van het sub-project van de Eurocore Boreas Colony, Empire, Environment: A Comparative International History of Twentieth Century Arctic Science (CEE) en de deelnemers van het International Polar Year project Large Scale Historical Exploitation of Polar Areas (LASHIPA) te bespreken.

De discussie tussen deze twee projecten bleek zeer vruchtbaar en de wetenschappelijke kwaliteit van de documenten van de deelnemers van de workshop was van dien aard dat er besloten werd tot publiceren. Voor de lezer ligt nu in leesbare vorm het eerste resultaat klaar van deze twee projecten.

L. Hacquebord (Ed.), *LASHIPA. History of Large Scale Resource Exploitation in Polar Areas.* (Circumpolar Studies, Vol. 8), 172 pp., € 25.

Bestellen: www.rug.nl/let/onderwijs/onderwijscentra/arctischCentrum/Books/LASHIPA

Alle bessen kun je eten, alleen sommige maar één keer

Een veelbelovende student is ze. Zeggen haar vader, haar moeder en haar docenten. Wanneer ze voor een fotografieproject naar Spitsbergen vertrekt, wordt het tijd dat Jasmijn haar talent waarmaakt.

Met trots presenteren wij een nieuwe, jonge schrijver die het unieke talent bezit de lezer meteen vanaf de openingszin in haar greep te hebben en niet meer los te laten. Oordeel zelf!

De eerste keer dat ik hem zag stond ik met een dubbelloops geweer in handen. Ik had net met bevroren vingers twintig kogels afgeschoten op de ijsbeer tegenover me. Negentien kogels waren in het niets verdwenen, één had de rechtersvoet geraakt.

Terwijl ik het resultaat bestudeerde, kwam hij naast me staan. Zijn kartonnen beer zag er heel wat doorzeefder uit dan de mijne. Hij lachte. Zei iets tegen me. Het zag eruit als 'I love you too.' 'I love to shoot,' herhaalde hij toen ik mijn oorbeschermers af had. 'Dat komt goed uit,' zei ik en liet mijn geweer zakken. 'Als we worden aangevallen mag jij ons verdedigen.'

Gemma Venhuizen, *Alle bessen kun je eten, alleen sommige maar één keer.* Nijgh & van Ditmar, 240 pp., € 17,50

Rapporten

Interact Station Catalogue. Catalogus van alle Arctische Onderzoekstations. De catalogus kan gedownload worden van [INTERACT website](#). (Interact: International Network for Terrestrial Research and Monitoring in the Arctic.)

Overige activiteiten

Pool tot Pool-dag

Op 16 maart wordt er opnieuw een Pool tot Pool-dag gehouden in het Museum Volkenkunde te Leiden.

Pool tot Pool is een jaarlijks terugkerende publiekslezingendag in maart. Met lezingen over het Arctisch gebied en voordrachten over de wereld rondom Antarctica. Er zijn ruime pauzes, dus voldoende tijd om ook onderling (Pool-) belevenissen uit te wisselen. Om de dag compleet te maken zullen Pool-gerelateerde standhouders acte de présence te geven.

Ieder jaar sluit het programma aan bij de actualiteit van dat moment. Vijf lezingen op populair-wetenschappelijk niveau belichten een breed scala aan polair onderzoek. De voertaal is Nederlands. Onderwerpen variërend van historisch tot geologisch en van antropologisch tot biologisch passeren de revue.

Meer informatie over de lezingen: www.pooltotpool.nl!

Noord-Nederland Rusland 2013

Het nieuwe jaar 2013 staat in het teken van de relatie tussen Nederland en Rusland. Gedurende het hele jaar worden evenementen georganiseerd om de relatie tussen beide landen op verscheidene vlakken te verstevigen. Vanwege de speciale banden tussen Noord-Nederland en Rusland zal er in het Noorden een aantrekkelijk festivalprogramma worden georganiseerd: een boeiende mix van economie, wetenschap en cultuur. Voor meer informatie: <http://www.nnr2013.nl/>.

Weblog Antarctica

Tot het eind van deze maand wonen en werken er Groningse biologen op de Britse onderzoeksbasis Rothera op Antarctica. Hun onderzoek richt zich op het microleven in de Zuidelijke IJsee en op de klimaatgassen die dit microleven, en dan met name algen, produceert. Onderzoeker Desiree, Patrick en Ronald berichten over hun verblijf en onderzoek op Rothera. Hun belevenissen zijn te vinden op <http://uk.webhosting.rug.nl/wordpress/2011/2012/12/20/aangenaam/>.

Tentoonstelling “Gestrand: walvis in Groningen”

Tot 21 april 2013 in het Universiteitsmuseum te Groningen! Geopend van dinsdag t/m zondag, van 13.00-17.00 uur.

Special Session Arctic Population Geography: Migration in and out of the Circumpolar North

als onderdeel van de International Conference on Population Geographies, 25-28 juni 2013. Zie voor meer informatie de website van de [conferentie](#).